

Nyhedsbrev

Retspolitisk Forening - November 2015

Retspolitisk Forening sætter i dette nyhedsbrev fokus på **Christian Harlangs** erfaringer med **Danmarks rolle i forbindelse med tortur i Irak.**

Desuden kan du læse **Bjørn Elmquist's betragtninger** om den nye finanslov. Andre emner er **den kriminelle lav-alder** og afstemningen om **EU retsfor-beholdet.**

Irak-tortursager og Sisyfos

af Christian Harlang (H), advokat for de 23 irakiske torturofre siden 2011

Irak-tortursagen, der har verseret ved Østre Landsret i mere end 4 år, ser nu ud til at have bidt sig fast på baggrund af en principiel kendelse fra Højesteret og bevilling i september af fri proces fra Procesbevillings-nævnet.

Den af Retspolitisk Forening i 80'erne og 90'erne hyppigt anvendte oplægsholder, fhv. Folketingets Ombudsmand og professor i forvaltningsret Lars Nordskov Nielsen gav os engang følgende, manende billede: "Hvis de gamle grækere havde kendt til vilkårene for i Danmark i det 20. århundrede at forsøge at føre civile retssager mod det offentlige af nogen principiel betydning, havde de ikke behøvet at finde på myten om Sisyfos...".

Mine medarbejdere og jeg har siden 2011 arbejdet med sagsanlægget for i alt 23 irakiske torturofre, og jeg har mange gange undervejs tænkt på disse ord, f.eks. når Kammeradvokatens arsenal af diverse forsøgsvisse formalitetsindsigelser er blevet rettet mod de 23 irakiske torturofres forsøg på at opnå den elementære "redress", som Danmark er forpligtet til at give dem ifølge såvel vor almindelige culparegler om det offentlige som skadevolder som FN's torturkonvention og Den Europæiske Menneskeretskonvention.

(fortsættes s. 2)

Christian Harlang ved høringskonference om Danmarks torturansvar den 2. oktober 2015.

(fortsat fra side 1)

Den første oplevelse var desværre, at Østre Landsret nærmest rutinemæssigt fulgte Kammeradvokatens forsinkende, besværliggørende, ja reelt set forsøgsvist umuliggørende, manøvrer med en blåstempling. Dette skete også, da Landsretten fulgte Kammeradvokatens begæring om, at disse relativt fattige irakiske landarbejdere som betingelse for at få deres sag prøvet ved de danske domstole skulle indbetale et depot til det sagsøgte forsvarsministerium til sikkerhed for ministeriets sagsomkostninger hos Kammeradvokaten på kr. 920.000,-. Absurditeten i dette havde en sådan dimension, at vi opnåede kærteilladelse hos Procesbevillingsnævnet, så Højesteret på grundlag af en mundtlig procedure for 5 dommere kunne underkende dette med ordene "Efter det oplyste om de økonomiske forhold der, hvor de kærende bor, er der grund til at antage, at et krav om sikkerhedsstillelse for sagsomkostninger reelt vil kunne afskære de anlagte retssager. Sagernes helt særlige karakter og omstændigheder - den danske stats mulige ansvar for militær ihagtudøvelse i udlandet og de angiveligt ressourcetsvage ofre for tortur i udlandet sammenholdt med statens begrænsede interesse i sikkerhedsstillelsen for sagsomkostninger - indebærer efter Højesterets opfattelse, at det vil være urimeligt at imødekomme Forsvarsministeriets anmodning om sikkerhedsstillelse." (understreget her)

Med denne medvind søgte vi at få Civilstyrelsen og Procesbevillingsnævnet til at omgøre deres tidligere afslag på fri proces. Til vores skuffelse holdt begge instanser fast i afslaget, endda på trods af rettens klare ord og på trods af, at et retsmedicinsk hold under ledelse af statsobducent, prof. dr. med. Jørgen Lange Thomsen har konstateret overensstemmelse mellem beskrivelserne af tortur og de medicinsk konstaterbare fysiske og mentale skader.

Civilstyrelsen havde begrundet afslaget med, at Forsvarsministeriet havde påberåbt sig forældelse på trods af, at ej heller civilretligt torturansvar ifølge international ret forældes og i øvrigt at de almindelige forældelsesregler her i Danmark netop går ud på, at der skal være judiciel prøvelsesadgang for spørgsmål om suspension af forældelse, således som det f.eks. blev konstateret i Thulesagerne, der først blev anlagt næsten 50 år efter tvangsflytningen. Procesbevillingsnævnet begrundede ikke sine afgørelser, og vi vidste ikke, om Procesbevillingsnævnet var enig med Civilstyrelsen eller havde en anden begrundelse.

I juli måned nedlagde den nyligt tiltrådte V-regering (Justitsminister Søren Pind) Irakkommissionen.

Metoderne fra statens side for at undvige sandhed og opklaring har igennem nu 4 år været mangeartede. Efter i alt 6 afslag igennem 3 år lykkedes det således først i september at få fri proces til sagskomplekset for de 23 torturofre. Sagsøger nr. 1 (Qays Barrak) skulle jeg have haft møde med i København den 4. og 5. oktober, og hans visumansøgning lå klar til udstedelse, men det danske konsulats sagsbehandling blev kaldt ind i Udlændigestyrelsen, der den 15. september alligevel gav afslag, som jeg herefter den 17. september indklagede for Integrationsministeriet, der den 22. september fastholdt afslaget.

Jeg var herefter nødt til at få Østre Landsret til at bekræfte, at det er "relevant", at en beskikket advokat (jeg) kan holde møde med sin klient om en verserende sag. Denne selvfølge blev præsenteret for Integrationsministeriet med anmodning om genoptagelse den 24. september. Først herefter omgjorde ministeriet afslaget, men omgørelsen blev ikke (som de andre dokumenter i sagen) sendt elektronisk, men med almindelig post med to dages forsinkelse - lige akkurat så lang tid, at Qays Barrak ikke kunne nå det fly, der var købt billet til. Men nu har han visum og kommer til Danmark den 4. november.

Endnu et eksempel på, at staten administrerer ulovligt for at forhindre sandheden om Danmarks ansvar for tortur i Irak i at komme frem. Mine medarbejdere og jeg har nu den fornemmelse ved vores arbejde med sagen, at det nu ikke længere er en Sisyfos-sten vi arbejder med, men et sagskompleks, som har bidt sig fast i det danske judicielle system, som nu får chancen for at træde i karakter som den tredje statsmagt, der vover at give rum og luft for et retsopgør med i hvert fald dette torturansvar for den danske stat.

Fortsættelse følger!